

**O'TMISHDAGI JANGCHILARNI HOTIRALASH HOZIRGI ZAMON JANGI
G'OYALARINING ASOSI BO'LIB XIZMAT QILAYOTGAN O'ZIGA XOS JANGOVAR
SAN'AT ASOSCHISI AMIR TEMUR MISOLIDA.**

Fayziyev Xayrullaxon Omonilloyevich

O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi harbiy xizmatchisi

fayziyevxayrullaxon@gmail.com

Vapayev Sardor Rajabbayevich

O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi harbiy xizmatchisi

Ravshanov Yoqubjon Saidaliyevich

O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi harbiy xizmatchisi

Qurbanov Anvar Hamro o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi harbiy xizmatchisi

Annotatsiya: Ushbu manbaada 9-may Hotira va qadirlash kuni munosabati bilan tarixda yurtinchligi yo'lida jonini fido qilganlar va ularidan qolgan hamda hozirda takomillashib borayotgan jangovar san'at bu bobokolonimiz Amir Temur bosib o'tgan yo'llari misolidagi yoritishga asoslangan. Amir Temur tuzgan jangovar taktikasi hozirga qadar butun dunyoni hayratga solibgina qolmay balki undan hozirga kunda ham ko'plab davlatlar asosiy o'quv moddiy baza qilib foydalanib kelayotganligining asosiy mazmuni nimada ekanligi qisman bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Globalization, military campaigns, Mughal, settlement, Chirchik, march, ma'naviyat, urush, taktika, strategiya, san'at, otliq, hikimiyyat.

Annotation: In this resource, on the occasion of May 9 Remembrance and Appreciation Day, those who sacrificed their lives for the sake of their patriotism in history, and the martial art that remains from them and is currently being improved, is based on the example of the paths taken by our grandfather Amir Temur. The battle tactics created by Amir Temur not only surprised the whole world until now, but it is also used by many countries as the main educational material base.

Keywords: Globalization, military campaigns, Mughal, settlement, Chirchik, march, spirituality, war, tactics, strategy, art, cavalry, wisdom.

Абстрактный: В этом ресурсе, ко Дню памяти и признательности 9 мая, на примере тех, кто пожертвовал своей жизнью ради своего патриотизма в истории, и боевого искусства, которое осталось от них и совершенствуется в настоящее время, пути, пройденные нашим дедом Амиром Темуром. Тактика боя, созданная Амиром Темуром, до сих пор не только удивляет весь мир, но и используется многими странами в качестве основной учебной материальной базы.

Ключевые слова: Глобализация, военные кампании, Великие Моголов, поселение, Чирчик, марш, духовность, война, тактика, стратегия, искусство, кавалерия, мудрость.

Vatanimiz sarhadlari uchun jon olib, jon berganlarni yodda saqlash va ularni hotiralash bugungi mustaqil O'zbekistonimizda yashayotgan har bir fuqaroning burchi desak mubolag'a bo'lmaydi. Hozirgi globallashuv jarayonida har bir sohadagi kabi harbiy sohada ham o'ta tezlik bilan o'sib, o'zgarib borayotgan taktik, strategik jarayonlarni tahlil va muhokama qila olish uchun ajdodlarimiz qoldirgan taktik hamda strategik ko'rsatmalarining muhim ahamiyat kasb etishining o'ziga buning yaqqol isboti hisoblanadi. Bu borada juda kata ishlarni amalga oshirgan eng buyuk shaxslardan biri bu shubhasiz Amir Temur bobokolonimiz xisoblanadi. Hozirgi kunda nafaqat O'zbekistonda balki ko'plab rivojlangan mamlakatlarda ham buyuk simoning jang sanati va tarixi o'qib o'rganilishi taqsimga sazovor.

Amir Temur o'z hayatida ko'plab harbiy yurishlar olib borib, yetarli tajribaga ega tajribali sarkarda bo'ldi. Amir Temurning bu zafarli yurishlarida nafaqat uning jangovar mahorati, balki jang muvaffaqiyatini his qilish, dushmani chuqur o'rganish va unga qarshi harbiy nayranglar o'ylab topish hamda ularni qo'llay bilish qobiliyati ham namoyon bo'ldi. amalda to'g'ri. Bu jihatlar Amir Temurni boshqa sarkardalardan ajratib turadigan eng muhim jihatdir. Amir Temurning yana bir afzalligi shundaki, u hokimiyat tepasiga kelganidan to vafotigacha yengilmagan. Quyidagi ma'lumotlardan siz Ami Temur o'z faoliyatidagi eng muhim janglarda qo'llagan harbiy taktika haqida bilib olasiz.

1361-1364 yillarda Amir Temur va Mug'ul xoni Ilyoshodja o'rtasida ko'plab janglar bo'lgan. Amir Temur o'zining harbiy texnikasi bilan o'zi dushman deb bilgan Ilyoshodjani ahmoq ahvolga solib qo'yadi. 1364 yil oxirida Amir Temur Ilyoshodjaning 30 minglik qo'shiniga qarshi quyidagi hiylani o'ylab topdi:

1. Amir Temur 2000 otliq qo'shinini Chirchiq daryosi yaqinida qoldirib, 5000 otliq qo'shini bilan daryodan o'tib, Ilyoshodja qo'shini joylashgan tepalikka chiqdi.
2. Amir Temur o'zi bilan olib borgan chavandozlarga shovqin ko'tarib, ko'p joydan olov va tutun ko'tarishni, chavandozlar esa to'xtovsiz harakatlanishni buyuradi.
3. Bu hiyla Ilyoshoji lashkarini cho'chitib, qaltiraydi. Ular Amir Temur katta qo'shin bilan bizga hujum qiladi va o'zining ma'naviy ustunligini yo'qotadi, deb o'laydi.
4. Ilyoshodji qo'shini vahima ichida yotgan yarim tunda Amir Temur to'rt tomondan hujum qildi.
5. Amir Temur qo'shini Ilyoshodji qarorgohiga yaqinlashib, mo'g'ul qo'shinlarini mag'lub etdi.

Amir Temur butun mo'g'ul qo'shinlarini mamlakatdan haydab chiqarguniga qadar bu bilan to'xtamadi. U yana bir hiyla ishlatib, ba'zi qal'alarda qolgan mo'g'ul qo'shinlarini o'z qo'shiniga hech qanday talofat yetkazmasdan chekinishga va o'z hududlariga qaytishga majbur qildi. Amir Temur Ilyoshodji nomidan chekinish yorlig'i tayyorlaydi va bu yorliqni qal'adagi mo'g'ul qo'shinlariga topshiradi. Amir Temur qo'shinlari yorliq o'qiyotganda tinimsiz harakatlanib, chang ko'tarishga majbur

bo'lgan. Mo'g'ullar bu xabarni eshitgach, Amir Temur qo'shining jangovar ruhi va jasoratini ko'rib, qaytishga majbur bo'ladi [1].

Amir Temur o'ta xavfli vaziyatda ham sarosimaga tushmas, his-tuyg'ularga berilmas edi. Sohibqiron hamisha Metindek qat'iy iroda bilan ikkilanishga, qat'iyatsizlikka yo'l qo'ymasdi. U (loy jangidan tashqari) hech qachon mag'lubiyatga uchramagan sarkarda edi. Amir Temurning bunday harbiy mahorati nafaqat jang maydonida, balki jangdan ancha oldin ham amaliy harakatlarda namoyon bo'lgan. Sohibqiron qo'shinlarining bir joydan ikkinchi joyga ko'tarilgan tezligi va to'liq quvvati bilan moddiy ta'minlash xizmati tengsiz bo'lar edi. Amir Temur har bir yurish boshlanishidan oldin qo'shinni har tomonlama ta'minlash, kamchiliklarni bartaraf etish masalalariga alohida e'tibor qaratgan. Hamda marsh o'tadigan hududlarga ta'minot bo'linmalari yuboriladi. Ta'minot bo'linmalarining vazifasi quyidagicha bo'ladi. Ta'minot bo'linmalari kichik kichik guruhlarga bo'linadi va o'z qo'shinlarini yo'llar, tog' yo'llari, cho'l yo'llari va boshqa aniq belgilangan yo'llar bo'ylab yuboradi. Masalan: qo'shin uchun turli xil yurishlar va qo'shinda mavjud bo'lgan otlar, itlar, eshaklar, sigirlar, qo'ylar va boshqalar kabi hayvonlarning oziq-ovqatlari uchun g'amxo'rlik qilish. Soqchilar o'lja ortidan borishdi. Asosiy qo'shin yo'lida ekan, otlar bemalol manzillariga yetib kelishdi. Asosiysi shu yo'llarda keraksiz to'xtash joylari yo'q. Amir Temur salqin, yoz va kuz oylarida harbiy yurishlarga borishni, qishning qattiq kunlarini askarlarni qishlash uchun mo'ljallangan qishloqlarda o'tkazishni afzal ko'rgan. Bu o'yin tadbirkorning zukkoligining rivojlanishiga hissa qo'shdi desak, xato qilmaymiz.

Temurbek shatranj o'yinida juda mahoratli bo'lib, bu borada eng zo'r deb atalgan raqiblarini ham dovdiratib qo'ygan edi. Shatranj taxtasida u g'azablangan yurishlar bilan raqibni qiyin ahvolga solib qo'yishga muvaffaq bo'ldi. Har bir qadamini o'ylab, bo'linmalarining harakatini diqqat bilan kuzatib, u reja tuzdi

jang taqdirini hal qilish kerak bo'lgan joylarga kuchlarni o'z vaqtida taqsimlash. Shatranj o'yini ham to'g'ridan-to'g'ri jang maydonidagi kabi chuqur idrok bilan qilingan. Qo'shinlarning ma'naviyatini yuksaltirish uchun askarlarni doimiy rag'batlantirish yo'lga qo'yildi, masalan, jangda mardlik ko'rsatib g'olib chiqqan amirlarga mukofotlar ta'sis etildi. Qaysi amir qo'shinni yengishi yoki viloyatni zabt etishiga qarab, unga bayroq, nog'ora, bahodir, botir, unvon, davlat kengashlari va hokimlikka kirish huquqi beriladi. Sohibqironning harbiy ta'limoti bugungi kunda ham o'z dolzarbligini va dolzarbligini yo'qtgani yo'q [2].

Ota-bobolarimiz asrlar davomida o'z ozodligi, ozodligi uchun kurashgan. Bu kurashlarda tajriba orttirganlar, qo'llagan jangovar taktika o'ziga xos jang san'ati darajasiga ko'tarilgan.

Iskandar Zulqarnaynning otasi Filipp dushmani qo'lidan kelgancha qurol kuchi bilan, qancha marta chalg'itib, so'z bilan yenggan. U ko'proq so'zlar orqali chalg'itish orqali erishilgan g'alabani afzal ko'rdi. Chunki u ko'proq hissa qo'shgan bo'lardi.

Voqealarga boy qo'mondon oz miqdordagi harbiy texnika, qurol-yarog' va ishchi kuchini yo'qotish bilan g'alaba qozonadi. Shuni esda tutish kerakki, harbiy ishni chuqur bilmasdan jangda muvaffaqiyat qozonish mumkin emas. U yetti yillik urushga ketishdan oldin yetti yillik maoshini to'lagan. O'zining tabiiy aql-zakovati va sezgirligiga ishonib, harbiy ish sohasida bilim va ko'nikmalarini muntazam oshirib borishdan voz kechgan har bir kishi urush paytida jang maydonida mag'lub bo'lishi muqarrar. Bundan tashqari harbiy xizmatchilardan tarixiy tajribani chuqur o'rganish, uni amalda qo'llash orqali bilim va ko'nikmalarini oshirishni talab qiladi. Donolik va harbiy ayyorlik ajdodlarimizga xos bo'lgan qimmatli fazilatlardir. Malika To'maris, Cho'pon Shiroq, Jaloliddin kabi yurtdoshlarimiz zukkoligi. Manguberdi va Temur Malik, buyuk davlat arbobi va sarkarda Amir Temur, Bobur hamisha ularning jangdagi g'alabasining kaliti bo'lgan. Biroq, uni har qanday qobiliyat amalda to'liq namoyon bo'lishi uchun rivojlantiring. Biroq, har qanday qobiliyat amalda to'liq namoyon bo'lishi uchun uni rivojlantirish va tarbiyalash kerak. Buyuk davlat arbobi va sarkarda Amir Temur hayotiga nazar tashlaydigan bo'lsak, u turli dunyoviy ilmlarni, jang san'atlarini puxta egallaganini ko'ramiz. Natijada Amir Temur nafaqat o'z vatani, balki rus yerlarini mo'g'ul bosqinchilaridan, Yevropani Boyazid I Yildirim tajovuzidan ozod qildi, yer yuzidagi xalq va elatlarni buyuk sultanat sohibi sifatida birlashtirdi. Har bir sohada yurt qudratini yuksak cho'qqilarga ko'tardi, jahonga mashhur qildi. Shu boisdan ham Amir Temurning davlat qurilishi va harbiy san'at tajribasi ko'p asrlar davomida Sharq-G'arb uchun namuna bo'ldi. Bobur mohir jangchi, jasur jangchi edi. Mardligi va jasorati uchun unga yoshligidanoq "Bobur" ("Arslon") laqabini berishgan.

Harbiy ayyorlik va zukkolik askarlarning ijodiy tafakkurining ifodasi, ularning jang maydonidagi harakatlariga oid mulohazalarining natijasi, Vatanini sevuvchi, dushmanlaridan nafratlangan askarning harbiy san'atidir. Insoniyat tarixidagi urushlar harbiy harakatlar paytida harbiy taktikadan foydalanishning rivojlanishi va takomillashishiga olib keldi. Fan-texnika taraqqiyoti va uni harbiy sohaga joriy etish harbiyga qarshi taktikaning paydo bo'lishi uchun imkoniyatlar yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, harbiy xizmatchilardan harbiy harakatlar vaqtidagi sharoitlardan kelib chiqib, nostandard qarorlar qabul qilishni talab qiladi. Ilg'or tarixiy tajribaga tayangan holda, hayot harbiy xizmatchidan har qanday jangovar vaziyatda ham g'alabani ta'minlashni talab qilmoqda. Bu harbiy islohotlar doirasidagi asosiy vazifalardan biridir.

O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarida amalga oshirilayotgan harbiy islohotlar doirasida mudofaa sohasidagi mavjud va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan tahdidlarni tahlil qilish, tezkor, har tomonlama ta'minlangan, qurolli kuchlarni samarali va ishonchli himoya qilishga qodir Qurolli Kuchlarni shakllantirish bo'yicha samarali ishlar amalga oshirilmoqda. tinchlik va osoyishtalik. Shu bilan birga, jahondagi eng yuqori standartlar darajasida tashkil etilgan uzlusiz harbiy ta'lim tizimi tashkiliy-shtat tuzilmalarini to'liq qayta ko'rib chiqish, shuningdek, mumkin bo'lgan harbiy xizmatchilar teatrining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda

bosqichma-bosqich rivojlanib bormoqda. harbiy harakatlar. Ayni paytda yangi tashkil etilgan, o'z mohiyatiga ko'ra noyob bo'lgan Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va kommunikatsiyalari harbiy instituti mamlakatimizdagi zamonaviy oliy ta'lim muassasalari qatoridan munosib o'rinn egalladi. Islohotlar ofitserlar tayyorlash tizimini ham yangi bosqichga ko'tardi. Bugun harbiylarimiz o'zlarining kasbiy tayyorgarlik darajasi bo'yicha dunyoning yetakchi davlatlari armiyalari harbiy xizmatchilaridan hech qachon qolishmasligini so'zda emas, amalda isbotlamoqda. Harbiy tayyorgarlik bo'yicha xalqaro musobaqalar, armiyalararo va sport musobaqalarida O'zbekiston vakillari o'z mahorati, ma'naviy quvvati, g'alabaga bo'lgan irodasini namoyon etmoqda, buyuk ajdodlarimizning munosib davomchilari ekanliklarini yaqqol namoyon etmoqda. Bo'lajak ofitserlarga jang san'ati sirlarini o'rgatish, milliy jangovar an'analarimizni samarali davom ettirish ta'lim-tarbiya jarayonining muhim qismiga aylanmoqda [3].

1388-yili Temur Urganchni egallab Sulaymonni va So'fiylar sulolasini yo'qotdi, Urganch aholisini Samarqandga ko'chiradi. 1391-yili Temur shaharni tiklashni buyurdi, ammo faqat bitta dahani tiklash mumkin bo'ldi xolos. Shunday qilib 1390-yili O'rta Osiyoning butun hududi Temurning qo'l ostida birlashdi. 1389, 1391 va 1394-95-yillari Temur To'xtamishga qarshi uch martda yurush qildi, ora-orada Eron, Kavkaz, Rusning janubiy chegaralariga qo'shin tortib to'rdi. 1391-yili Temur 200 ming kishilik qo'shin bilan hozirgi Qozog'iston cho'llariga yul oldi. 18-iyun kuni u hozirgi Samara va Chistopl shaharlari orasidagi Qunduzcha degan joyda To'xtamishni tor-mor keltiradi. To'xtamish 1395-yili Shimoliy Kavkazdagagi Terek daryosi vodiysida ham mag'lubiyatga uchraydi. Shundan so'ng Temur poytaxt Saroy Berkani bosib oldi, taladi va o't quyadi moddiy boyliklarni o'z yurtiga olib ketadi. Saroyning 1395-yildagi halokati 1380-yildan keying yakunlovchi zarba bo'ladi. Shundan so'ng Oltin O'rda o'zini o'nglay olmadi. Zamondoshlar Temurning Rus uchun bu xizmatini baholay olishmadni, rus yilnomachilari Janubiy Rusning bir qancha shaharlarini vayron qilgani uchungina u haqida nihoyatda salbiy fikr bildirishadi. Amir Temurning bir mamlakatga qilgan yurishlari uning boshqa mamlakatlarga qilgan yurishlari bilan ketma-ket borganligini urush voqealari ko'rsatib turadi. Amir Temur Ozarbayjonga bir necha bor yurish qilib va 1387-yilda uni buysundirishga tuyassar bo'ladi. Armaniston va Gruziyani Temur 1392-yilda buysundiradi. Temurning uzoq Hindistonga yurishi 1398-yilda yakunlanadi. Sohibquron Amir Temurning harbiy mahorati shunda ediki, u o'z dushmanlarini erkin nafas olishga qo'yagan. 1400-yilda Amir Temur qo'shini Turk sultonı Boyazid I va Misr sultonı Faraj bilan kurash olib boradi. 1402-yilda Amir Temur Anqara yaqinida Boyazid bilan ikkinchi martda to'qnashadi va uni tor-mor etadi. Amir Temur 1404-yilning oxirida Xitoyga qarab yulga chiqadi. O'sha yili qish O'rta Osiyo tarixida eng qahraton qish bo'ladi. Sirdaryoning suvi 1 metrga muzlagan, askarlardan ko'pini, qulqoq- burunlarini, qul-oyoqlarinisovutq olgan edi. Temur ham shamollab qoladi va O'trorda to'xtashga majbur bo'ladi. 405-yil 18-fevralda Temur O'trorda vafot etadi [4].

Amir Temur o'z millati va el-yurtining taqdiri haqida haqida ko'p o'ylagan. U qo'ygan har bir qadam nafaqat o'sha davr uchun, balki hozirgi davrimiz va kelajak sari xizmat qilgan. Uning donishmandligi, odilligi, qatiyatli va jismoniy jihatdan tengsiz kuchga ega bo'lganligi bugungi kunimizda ham ibratlidir. Amir Temurni jangovor harakatlarda amalga oshirgan ishlari hozirgi kunda ham keng ko'lamda o'rganilib kelinmoqda. O'z davrining eng ko'p sonli va yengilmas armiyasini yarata olgan Sohibqiron shaxsiga bugungi kunda alohida katta etibibor qaralmoqda. Xususan birinchi prizidentimiz Islom Karimovning bu boradagi so'zlari quyidagicha edi: "Amir Temur shaxsini idrok etish – tarixini idrok etish demakdir. Amir Temurni anglash – o'zligimizni anglash demakdir. Amir Temurni ulug'lash – tarix qariga chuqur ildiz otgan tomirlarimizga, madaniyatimizga, qudratimizga asoslanib, buyuk kelajagimizga ishonchimizni mustahkamlash demakdir". Yillar davomida qoralanib kelingan Amir Temur nomi XIX asrga kelib yana tilga olna boshlandi. Ushbu shaxs siyosida ko'plab kitoblar, maqolalar va izlanishlar olib boorish yo'lga qo'yildi. Biz Sohibqiron shaxsini chuqurroq o'rgana boshladik o'zligimiz va ajdodlarimiz jasoratlarini yengilmas kuch qudratini anglay oldik. Mana shunday dunyo tarixida o'chmas iz qoldirgan buyuk shaxslar yetkazib bergen ona zaminimizga mehrimiz oshishiga va buyuk ishlar qilishizmiz uchun ruhiy ozuqa ola boshladik. Amir Temurdek ajdodlarimiznni borligi va ular tomonidan bizga qoldirgan merosi sababli hayot faoliyatimizda ruhan va jismonan birdamlikka ega bo'lish, har qanday yuzaga kelgan nostandart vaziyatlarda to'g'ri va sog'lom qaror qabul qila olishimizga asos vazifasini o'tab kelmoqda [5].

Xulosa

O'tmishni yod etmoq o'zlikni anglamoq demakdir. Bizning buyuk kelajagimiz bo'lganidek, ulug' tariximiz hamda ulug' bobokolonlarimiz ham mavjud. Uzoq yillik tariximiz ko'p yillik urushlarga borib taqaladi. Bu esa katta tajriba demakdir. O'tmishdagi ajdodlarimiz o'z hayoti evaziga bizga shunday kelajakni qoldirganligini aslo unutmasligimiz lozim.

Tarixda juda ko'p simolarimiz yashab o'tgan ularning eng ko'zga ko'ringanlaridan biri bu shubhasiz Amir Temur bobomiz hisoblanadi. Hozirgi kunda jadal sur'atlar bilan rivojlanib borayotgan davirda jangovat san'at ham o'sib bormoqda, ammo shuni alohida ta'kidlash joizki, Amir Temur qoldirgan jangovar san'at hali hanuz o'z o'rnnini yo'qotganicha yo'q. Chunki hozirgi kunda nafaqat O'zbekistonda balki ko'plab davlatlarda undan foydalanib kelinayotganligi buning yaqol isbotidir. Biz shunday ajdodlarimiz borligi bilan faxirlanibgina qolmay balki ularga munosib bo'lmog'imiz darkor. Bugungi kunda buning uchun yoshlarda "Yuksak Vatanparvarlik" xissini oshirish uchun barcha insonlar birdamlikda o'z oilasidan boshlashi kerakligini ko'rsatmoqda. Buning uchun esa avvalo tarixdagi O'zbek qahramonlari, jasoratli kishlari to'g'risida yosh avlodlarga ko'proq hikoya qilish lozimligini isbotlab turibdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Olmasov Halimjon Salimjonovich, Adashev Kadir Shermirzaevich, Marufonov Muhammadjon Mirzakhakimovich. MILITARY STRATEGY AND DECEPTIONS OF AMIR TEMUR// Международный научный журнал № 6 (100), часть 3 S-1489-1491 «Новости образования: исследование в XXI веке» январь, 2023 г
2. Sadykov Sardorbek Sahibjon o'g'li. THE MILITARY ART OF AMIR TEMUR// NOVATEUR PUBLICATIONS JournalNX- A Multidisciplinary Peer ReviewedJournal VOLUME 9, ISSUE 5, May -2023
3. Rozimova Yorqinoy Yuldashevna, Isayeva Muhabbat Rahmonaliyevna. AMIR TEMUR METHODS OF MILITARY STRATEGY// European Journal of Research Development and Sustainability (EJRDS) Vol. 2 No. 7, July 2021 Available Online at: <https://www.scholarzest.com>
4. Eshtemirov Komiljon G'ayrat o'g'li. AMIR TEMURNING HARBIY YURISHLARI VA HARBIY TAKTIKASI// O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA 21- SON ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI S-153-157. 20.07.2023
5. Avazbek Abdurashidovich Urmonov, Mamajonov Ibrohim Olimjon o'g'li. "AMIR TEMUR LASHKARLARINING JANGOVOR TAYYORGARLIGI"// Academic Research in Educational Sciences Volume 3 S-499-502 | Issue 6 | 2022